מבוא

ענף פרחי הקטיף מורכב ממגוון ענפי קטיף פורחים. בחוברת זו החלטנו להתמקד בגידולים המובילים בענף אשר מייצגים קבוצות גידול, כך שניתן להסיק מהם על גידולים שאינם מופיעים בהמשך.
התחשיבים נועדו לשמש כלי עזר בקבלת החלטות ומקור מידע עדכני לעוסקים בענף; הם נערכו עבור משקים מתקדמים בטכנולוגיה גבוהה ומתבססים על רמה מקצועית של מגדלים מצליחים ולכן אינם משקפים בהכרח ממוצעים סטטיסטיים.

הסברים והנחות עבודה

<u>הגדרת טכנולוגיות הגידול</u>: שיטות הגידול, התשומות השונות, היבולים וכו' הוגדרו על ידי מדריכי שה"מ בהתבסס על ניסיונם ועל נתונים שנאספו ממגדלים.
נתונים אלה נקבעו על פי מיטב הידע של המדריכים והחקלאים. עם זאת, חשוב לציין שבכל משק ומשק עשויים להתקבל יבולים ומחירים השונים מאלה המופיעים בחוברת התחשיבים, בהתאם לתנאים שבמשק, גם באותו המשק עשויים הנתונים להשתנות משנה לשנה, ויש להתייחס אליהם בזהירות רבה. ניתן להיעזר בטבלאות רגישות, המציגות יבולים ומחירים נוספים על המצוין בתחשיב.
בתחשיב לא נלקחו בחשבון עלויות כלליות של המשק, כמו רכב וכלים חקלאיים שונים (למעט שעות טרקטור), וכן עלות חכירה של שטחי הגידול. ההנחה בתחשיב שכל היבול נקטף.
העלויות המצוינות בתחשיב הן לפי ש"ח לדונם גידול.

<u>ערוץ השיווק</u>: במרבית התחשיבים ערוץ השיווק העיקרי הוא ערוץ היצוא (לבורסות או יצוא פרטי). כמויות הפרחים לשוק המקומי המופיעות בתחשיבים נקבעו על פי הערכה.
בתחשיבים מסוימים המיועדים לשוק מקומי נקבע המחיר על פי הערכה של מגדלים מובילים באותו גידול.

<u>פדיון</u>: בתחשיב מופיע הפדיון בשער המשק; דהיינו, ממחיר המכירה מנוכות עלויות ההובלה ועמלות השיווק. הפדיון מתבסס על מחירי הפרחים בבורסת הפרחים בשנים 2010-2013 ועל היוועצות בחקלאים. כידוע, הפדיון רגיש במיוחד לשערי החליפין, ועבור שערים שונים יהיה הפדיון שונה, וכך גם התרומות לדונם.

<u>חומרי הדברה, חיטוי והורמונים:</u> חומרי ההדברה מופיעים בטבלה נפרדת עבור כל גידול, לפי המזיקים והמחלות שבהם הם מיועדים לטפל. בגוף התחשיב מופיעה רק העלות הכוללת של

כל החומרים. יש תכשירי הדברה המתאימים לטיפול בכמה מזיקים, ולכן בטבלה חולקו ביניהם כך שנקבע לעתים חצי ריסוס לטיפול במזיק.
המינונים שנקבעו לחומרי החיטוי נרשמו בגידולים רב-שנתיים לפי חלקם היחסי לשנה מתוך סה"כ שנות הגידול שנקבעו בתחשיב.

דשנים: בכל משק ומשק נוהגים להשתמש בדשנים שונים, ולכן בגידולים מסוימים נקבע שם כללי לדשן (כמו לדוגמה: דשן מורכב) ונקבע לו מחיר מייצג.
הדשנים וחומרי ההדברה המופיעים בתחשיבים הם מייצגים בלבד (ואינם בגדר המלצה לשימוש). לחלקם יש תחליפים הנושאים שם מסחרי אחר (תכשירים מקבילים).

ביטוח הגידול: נקבע לפי המחירים המופיעים באתר קרן נזקי טבע.

חומרי אריזה ותשמורת: בסעיף זה נכללים חומרי אריזה כמו טרייוול (בגידולים ליצוא), שקיות צלופן, מדבקות, גומיות וחומרי תשמורת שבהם טובלים את הפרחים. הגידולים בחוברת נחלקו לארבע רמות מבחינת עלויות חומרי האריזה והתשמורת: רמה נמוכה, רמה בינונית, רמה גבוהה ושוק מקומי. עבור "שוק מקומי" העלות היא אגורה לפרח; עבור "רמה נמוכה" - 2 אג' לפרח; עבור "רמה בינונית" - 3 אג' לפרח; ועבור "רמה גבוהה" - 4 אג' לפרח.

עבודה: בגוף התחשיב מופיע פירוט על פי סוג העבודה: העבודה בקמ"א (קטיף, מיון ואגידה) מחושבת על פי מספר הענפים שניתן לקטוף, למיין ולאגוד ביום עבודה אחד באותו הגידול. ההספק ליום העבודה מופיע בגוף התחשיב.
ההנחה שהתבססנו עליה בתחשיבים היא שאת עבודת הייצור השוטפת במשק מבצעים פועלים שכירים בעלות של 250 ₪ ליום עבודה בן 8 שעות; ואילו העבודה העצמית היא עבודת ניהול ופיקוח המחושבת לפי עלות מעביד של 575 ₪ ליום עבודה, בהתבסס על השכר הממוצע במשק. חישוב ימי העבודה העצמית לדונם מבוסס על צורכי הגידול ובהתיחס למספר ימי העבודה השכירה בגידול.

החזר הון על הכנת שטח ושתילים: חומר הריבוי הוא בחלקו חד-שנתי, בחלקו דו-שנתי ובחלקו רב-שנתי. כדי לייצר בסיס אחיד להשוואה בין גידולי פרחים שמשך חייהם שונה, נקטנו לפי הכלל שלהלן: עבור גידולים חד-שנתיים - הוצאות חומר הריבוי והכנת השטח מחושבות במלואן כהוצאה שוטפת בשנת התחשיב; עבור גידולים שאינם חד-שנתיים - רק החלק היחסי של ההוצאה נכלל בהוצאות השוטפות על ידי חישוב החזר הון למחיר חומר הריבוי. כמות השתילים מופיעה במלואה. לגבי הכנת השטח, החיוב הכללי הוא לפי 350 ₪

לדונם בגידולים בחממות, ו-250 ₪ לדונם בגידולים בשטח פתוח, ללא פירוט העבודות. בגידולים דו-שנתיים מופיעה מחצית הכמות, ובגידולים שמשכם ארוך יותר מופיע החזר הון של עלות הכנת השטח, בהתאמה לאורך חיי הגידול.
במטעים הפורחים (פרח שעווה וגרבילאה) נערך תחשיב נפרד עבור שנה א', שהיא ללא יבול, ומשנה ב', כשהיבול מלא. שנה א' נכנסה לרשימת ההשקעות של תחשיב ניבה מלאה.

<u>גודל משק:</u> ההתיחסות בחוברת היא בדרך כלל למשקים בהיקף של 50-100 דונם. בתחשיבים עבור משקים שהיקפם גדול יותר עשויים לחול שינויים הנובעים מגודלו של המשק. השינויים יכולים להיות בעלות העבודה העצמית, במחירי תשומות הנרכשות בהיקפים גדולים, או בהשקעות המתחלקות על פני מספר דונמים גדול יותר.

<u>השקעות לדונם:</u> המחירים עבור השקעות ביותר מדונם, כמו בית אריזה ובית קירור, חושבו לפי גודל נדרש לדונם או לפי חלקן היחסי. החישוב לגבי בית קירור נעשה על פי הנחה של 2 מ"ר לדונם; והחישוב לגבי בית אריזה נעשה בהנחה של 7 מטרים לדונם. עלות מרסס (מיכל של 600 ליטר) חושבה לפי 20,000 ₪ למרסס, וחולקה ל-50 דונם. בפרח שעווה הנחנו שימוש במרסס "בום" עם כנפיים בעלות של כ- 25000 ₪. עלות מכונת מיון חושבה לפי 50,000 ₪, וחולקה ל-50 דונם. לגבי מכונת המיון, בחלק מהמשקים נעשה שימוש במכונות מיון משוכללות, אך במרבית המשקים עדיין עובדים במכונות מיון מכניות לחיתוך אורך ואגידה. לפיכך, בחישוב ההשקעות נלקחה בחשבון המכונה המכנית. סביר להניח שמשקים שרוכשים היום ציוד חדש, רוכשים בדרך כלל ציוד משוכלל; משקים גדולים יותר יקנו ציוד יקר יותר, והסכום לדונם יישאר דומה.

בראש כל רשימת ההשקעות מופיע מספר ימי הגידול בשנה; החזר ההון עבור כל סעיף השקעה מחושב לפי החלק היחסי של השנה (שנה מלאה נרשמה כ-330 יום).

<u>תאורה</u>: ברוב הגדול של הגידולים המוארים ההנחה היא שהגידול מואר בעזרת נורות פלואורסנטיות בעוצמה של 20-30 ואט, בהתאם לצורכי הגידול ולפי הארה מחזורית (7 דקות הארה, 14 דקות מנוחה). מרכיב הנורות ותשתית החשמל כלולים בחישוב ההשקעות; ועלות הפעלת התאורה כלולה בהוצאות השוטפות.

מחירים

שער הדולר ושער האירו - חושבו לפי 3.5 ש"ח ל-1 דולר, ולפי 4.7 ש"ח ל-1 אירו. כל הסכומים בחוברת נקובים בש"ח.

מחירי פרחים – נקבעו לפי מחירי שער המשק, כפי שנאספו מחקלאים ומיצואנים. המרת מחיר המכירה למחיר בשער המשק נקבעה לפי תכנת "קו אדום" של חברת "ערבה אופטימום".

חומרי הדברה - לפי מחירון "הגרעין" משנת 2013.

דשנים - על פי מחירונים של ,דשן גת" ו"דשנים וחומרים כימיים"

עבודה - מחיר יום עבודה עצמי: 575 ש"ח.

מחיר יום עבודה שכיר של 8 שעות: 250 ש"ח.

המחירים הם לפי עלות מעביד, כולל הוצאות שלא בהכרח משתקפות בתלוש השכר.

מים: לפי 2.20 ש"ח למ"ק.

ריבית להון חוזר, שונות ובלתי צפוי: 6%.

ריבית להחזר הון: 7% לשנה.

הגדרות

תרומה א' - סה"כ ההכנסות פחות סה"כ ההוצאות המשתנות, לא כולל עבודה עצמית והחזר הון שנתי.

תרומה ב' - סה"כ ההכנסות פחות ההוצאות המשתנות, כולל עבודה עצמית, אך לא כולל החזר הון שנתי.

תרומה ג' - תרומה ב' פחות החזר הון שנתי. זהו הרווח נטו מהפעילות.

מקדם החזר הון - נוסחה המשמשת להמרת סכום חד-פעמי לסדרת תשלומים שווים.

החזר הון שנתי - מכפילים את ההשקעה במקדם החזר הון כדי לקבל את גובה ההחזר התקופתי. החזר ההון מייצג את העלות השנתית של הנכס (מקביל ל"פחת" בחשבונאות).

תודות

תודה מיוחדת למדריכי הפרחים שעזרו באיסוף הנתונים ובעדכונם: יחיאל שטיינמץ, יאיר תמרי, שרהל"ה גוטמן, שוש ויצמן, פיני שניר ותמר להב. וכן תודתנו לירון כוכבי ולמגדלי הפרחים שמסרו נתונים.